

Familjen Dolorosa

av Tina Messing

Roller:

Vera 63 år

Tomas 60 år

Främlingen 31 år

Spelplatser:

Ett tomrum

Köket

Tamburen

Vardagsrummet

Scen 1

(I ett tomrum)

Vera: Ska vi säga hans namn?

Tomas: Nej!

Vera: Bara en gång.
Jag tror du måste säga det.

Tomas: Redan? Är det...?

Vera: Ja.

Tomas: Den här gången klarar jag det inte.

Vera: Du ska bara säga det. Säg hans namn!

(börjar darra)

Det har börjat igen.

Tomas: Då säger jag hans namn då. Jag säger det.

Vera: När säger du det?

Tomas: Nu.

Vera: Vad då? Vad är det du ska säga?

Tomas: Hans namn.

Vera: Vems namn?

Tomas: Vår sons namn.

Vera: Har vi en son?

Tomas: Ja, vi har en son. Vi hade en son. Nu säger jag det.
För nio år sen, fem månader och...

Vera: Jag vet! Jag vet! Men säg det nu!

Tomas: Det som fanns kvar av honom...

Vera: Nej inte det! Det andra! Säg det nån gång!

Tomas: Han hette...

Vera: Ja?
 Vad hette han?

Tomas: Han hette Ben.

*(Tystnad. Skriket kommer. Bottenlöst. Veras smärtoskrik.
Spasmerna eskalerar. Tomas håller om henne stödjande, rituellt,
maktlöst. Klimax. Svart.)*

Dag ett

Scen 2

(I köket. Vera dukar frukost för tre.)

Vera: Tomas!

Tomas: Ja?

Vera: Tar du sockret?

(Tomas in)

Tomas: Vad sa du?

Vera: Jag glömde... Äh!

(Vera hämtar själv sockret. De slår sig ner. Tomas läser morgontidning. Vera tar flingpaketet.)

Vera: Men Tomas!

Tomas: Mmm...

Vera: Det var inget.

Ne-ej!

Tror du verkligen han skulle ha tyckt om dom här?

(visar flingpaketet)

Tomas: Ja, det tror jag. Det är jag helt övertygad om.

Vera: Men det är inte...
Han åt bara Cornflakes.

Tomas: Men han tyckte om jordnötter.

Vera: Till fil?

Tomas: Det kan vi inte veta. De här flingorna har han aldrig provat.

Vera: Nä, nä.

(tar upp en flinga ur tallriken)

Men du lilla flingan kanske vet om han skulle tyckt om dig? "Nej, jag är så liten så jag vet ingenting. Men om du frågar min mamma, hon kanske vet." Var är din mamma då, lilla vän. "Hon är borta." Är hon borta? Ligger hon inte någonstans i paketet tror du? "Jo, kanske" Vill du att jag ska titta efter? "Oh ja, det vill jag hemskt gärna!" Då gör jag det.

Är det här din mamma? "Nej, o nej, det där är tant Lurk. Hon är fadd, sen hon vart bitter." En riktig surkärning? Henne kastar vi bort. Men det här då? "Nej fy! Det är farbror Mört. Nu börjar jag bli ledsen!" Du längtar efter din mamma? "Ja!" Du längtar efter henne jättemycket? "Ja! Jätte-jätte-jättemycket!" Men då kanske det här är din mamma? "Jaaa! Hurra!"

"Åh puss, puss! Min mamma! Åh!" Nå, tror ni att han skulle tyckt om er? "Om han skulle tyckt om oss? Hm... Det vet vi inte! Vi måste fråga honom."

(flingorna frågar den osynlige bordgästen)

"Tycker du om oss?"

(Vera stoppar dem i munnen)

Mmm! De är goda. Vill du smaka?

Tomas: Kanske sen.
 Måste du smaska?

(Vera gör en pantomim, där hon överdrivet serverar den osynlige gästen av det som finns på bordet)

Tomas: *(varmt)* Vad du håller på. Vad du håller på...

(lägger ifrån sig tidningen)

Tomas: Nå, vad vill du prata om?

Vera: Ja... Jag vet inte... väggarna...

Tomas: Väggarna?

Vera: Ja?

Tomas: Ska vi prata om väggarna?

Vera: Ja... De behöver... målas kanske?

Tomas: Mhm? Och hur skulle de målas?

Vera: Med roller, tror jag.

Tomas: Jag menade hur då? Vilken färg?

Vera: Jaså! Ja... Vad tycker du?

Tomas: Du kanske hade en idé, eftersom...

Vera: Nej, jag vet inte!

Tomas: Vi kunde gå ut?

Vera: *(lättnad)* JA!
Visst kan vi det!

Tomas: Ta en promenad...

Vera: ...arm i arm...

Tomas: ...ner till ån.

Vera: Och sitta i solen...

Tomas: ...så där som vi brukar.

(De avslutar frukosten, hjälps åt att duka av. Tomas ut. Vera står kvar vid den osynlige gästens stol)

Vera: Då ses vi ikväll.

Scen 3 a

(I tamburen. Vera och Tomas in i ytterkläder. Tomas tar Veras kapp.)

Vera: Jag börjar så länge.

Tomas: Gör det du.

(Tomas ut)

Scen 3 b

(I vardagsrummet som är mörkt)

Vera: Vi är hemma nu. Aj! Var är du?

(försöker tända en tändsticka)

Men!

(tänder)

Så!

(Ett stort porträtt av Ben framträder på väggen. Vera tänder ljus. Tomas in med bricka)

Tomas: Vill du ha kaffe?

Vera: Ja tack!
Du har bakat?

Tomas: Igår, medan du sov.

Vera: Du ville överraska!

(De sätter sig. Tomas slår på teven. Vera är vänd mot porträttet.)

Tomas: Ska jag sänka?

Vera: Nej då.
Vad är det för match?

Tomas: Uefa-cupen. Real Madrid...

Vera: Ja, ja...

(sjunger stilla på Marschlek)

När jag sist gick ut att vandra,
mötte jag bland många andra
först en herre, stolt och tvär,
han spatserade så här:
hm hm hm, hm hm hm, hm hm hm å hm hm hm.

När jag sist gick ut att vandra,
mötte jag bland många andra
sen en dam, så nätt och fin,
trippa fram med vänlig min:
tra la la, tra la la, tra la la å tra la la.

När jag sist gick ut att vandra,
mötte jag bland många andra
en soldat, som gick 'takt tu',
solbränd rakt som en hindu:
takt å tu, takt å tu...

(börjar darra. Tomas reser sig genast och stödjer henne)

Vera: Nej, nej, det är ingen fara.

Tomas: Jag står här.

Vera: Tack.
Det gick över.

(Det ringer på dörren)

Vi kanske ska byta ut honom. Den har suttit uppe
för länge. Det var länge sen vi hade den där fina
sommARBILDEN från...

Tomas: Den med kepsen.

Vera: Ja.

Tomas: Ska jag...?

Vera: Nej, så bråttom är det inte.

(Tomas sätter sig)

Vera: Hur går det i matchen?

Tomas: Va?

(Det ringer på dörren)

Vera: Matchen? Hur går det?

Tomas: Jag vet inte. Det är paus tror jag.

Vera: Var inte ledsen.

Tomas: Nej.

Scen 3 c

Vera: Ringde det på dörren?

Tomas: Nej.

Vera: Jag tyckte precis att det ringde.

Tomas: Så här dags?

Vera: Ja.

Tomas: Nej.

Vera: Det kanske är nån därute.

(Det ringer på dörren)

Tomas: Ska jag öppna?

Vera: Det är klart du ska öppna.

Tomas: Så här sent?

(Tomas går till tamburen och öppnar dörren, stänger den sedan hastigt och går tillbaka)

Vera: Vem var det?

Tomas: Ingen.

Vera: Jo! Nån var det väl?

Tomas: Nej.

Vera: Men jag såg ju att det var nån där.

Tomas: Det var ingen särskild.

Vera: Men hur såg han ut?

Tomas: Jag vet inte.

Vera: Såg han farlig ut?

Ska jag öppna?

Tomas: Nej, det ska du INTE!

Vera: Vad är det med dig?

Vem var det därute?

Tomas: Han hade uniform.

Vera: Vad säger du?

Uniform!

Scen 3 d

(I tamburen. Vera öppnar dörren. Där står Ben, eller någon som skulle kunna vara Ben, eller snarare en främling vem som helst eftersom alla vet att Ben är död. Tystnad.)

Vera: Ser man på!

(Tystnad)

Främlingen: Jag..
Jag..

Vera: Du kände min son, inte sant?

Främlingen: Jag..

(nickar)

Vera: Det var väl det jag visste!
Tomas sa att det var en med uniform och då... Ja, jag förstod direkt att då måste det ju vara... Och så var det en av pojakens bekanta! Men Tomas, han... Du får ursäkta... Min man...

Tomas! Kom och hälsa... Men så kall du är! Du måste ha varit länge därute i kylan. Så här års... Och mager är du också. Får ni ingen mat?

Men så hälsa på...
Vad sa du att du hette?

Främlingen: Jag heter...

Vera: Det är inte klokt att vi skulle få besök så här!
Så oväntat! Eller hur Tomas! Vi som just satt och pratade om...

Tomas: Nä.

Främlingen: Ni kan kalla mig Ávi.

Vera: Ávi? Sa du Ávi, vad är det för ett namn? Är det nåt man kan heta?

Främlingen: Nåt jag kallas bara.

Vera: Ja, jag tänkte väl!

Och jag heter Vera. Men du måste komma in! Du måste

få något att äta! Jag får väl säga du? Tomas! Har vi något hemma att bjuda på?

(Tomas och främlingen hälsar)

Tomas: Tomas.

Främlingen: Åvi.

Tomas: Ni ser trött ut.
Kommer ni direkt från kriget?

Främlingen: Kriget är slut.

Tomas: Jaså? Jaha. Ja, vi följer inte med vad som händer i världen... nuförtiden...

Främlingen: Nä, nä...

Tomas: Men för all del, välkommen!

Vera: Är han inte rar?

Du måste berätta allt om honom! Förstår du?

Men först måste du bada och byta om. Tomas! Du har väl något i garderoben? Och sen ska vi äta! Och öppna en flaska vin! Och prata! Kom ska jag visa...

Scen 4

(I köket. Middagen - dukad för fyra - är avslutad. Det är sent. De ser kanske på diabilder eller super-8 film från förr, när Ben var liten. Främlingen ligger över matbordet.)

Vera: Han har somnat.

(Tomas har omkull något)

Vera: Sch! Väck honom inte!

Tomas: Han vaknar inte av så lite.

Vera: Han har inte haft det lätt.

Tomas: Vad du daltar! Vi vet ju inte ens vem han är! Och vilket namn sen! Ávi!

Vera: Sch! Han heter inte Ávi. Han sa ju det. Det är bara nåt han kallas.
Vad fint han pratade om pojken. Tycker du inte?

Tomas: Jag säger ingenting.

Vera: Men det gjorde han! Att han var tapper och fin! Så sa han! En hjälte!

Tomas: Ja, ja! Om de nånsin träffats, ja.

Vera: Sjätte regementet. Tredje avdelningen. Hur skulle de inte ha kunnat träffas om jag får fråga?
Jag tycker om honom. Förstör inte det här nu!

Tomas: Jag förstör ingenting. Men jag har väl rätt att undra? Släppa in en vilt främmande...

Vera: De var nog mycket goda kamrater.
När de var ute i fält...
De satt vid lägerelden...

Tomas: Lägerelden?

Vera: Många gånger... De satt där. De talade med varann. De talade med varann om allt!

Det är stjärnklart. Elden flämtar svagt och det knäpper i veden. De värmer sina händer mot bleckmuggarna och teet ryker. Pojken snorar. Han är svart under naglarna och nu blåser han på teet. Jag skulle så gärna vilja tvätta det där såret han har på kinden. Jag är rädd att det blir infekterat.

Men titta! Ávi tar fram en näsduk ur fickan. En näsduk

som är ren, alldeles vit. Han ger den till pojken, och säger nåt. Jag hör inte vad han säger. Pojken doppar en bit av näsduken i teet. Nu baddar han såret. Han säger nåt tillbaka. Jag hör inte. Jag tror det är en saga.

Han berättar hur det är. Här hemma. De är vänner. Han vågar det. Vågar prata om livet.

Pojken berättade om oss. Ávi lyssnade. De var så goda vänner. De visste allt om varann. Och sen. När pojken var borta. Varje gång Ávi tänkte på honom, tänkte han på oss, på vilka vi var. Han tänkte att om han nånsin. Om kriget en dag tog slut. Då skulle han komma till oss och berätta. Då skulle han berätta. Och vi skulle berätta. Och pojken skulle nästan kunna. Förstår du inte!? Det skulle han ha tyckt om!

Pojken skulle ha tyckt om det!

Tomas: Nu väckte du honom.

Vera: Förlåt! Du är trött. Vi ska hjälpa dig i säng. Tomas!

(Vera och Tomas reser främlingen upp, stödjer honom)

Vera: Nu ska du få sova.

(Alla ut)

Dag två

Scen 5

(I köket. Vera dukar frukost för fyra. Tomas sitter bakom sin tidning. Främlingen kommer in.)

Vera: Där är du ju! Ávi. Jag ville inte väcka dig..
Men ska du inte slå dig ner?

(får idén att sätta honom på den osynlige gästens plats)

Vera: Här! Nej, här ska du sitta!
Men så sätt dig nu!

Tomas: Vad gör du, Vera?

Främlingen: Jag vill inte.

Vera: Jodå! Nu sätter du dig här!
Sitt, säger jag!
Kaffe?

(serverar kaffe och annat, gnolar 'raj-raj' på Marschlek, håller upp fil och flingor. Främlingen tar en mun av filen.)

Vera: Vad tyckte du?!
Men säg då! Vad tyckte du?

Främlingen: Om vad då?

Vera: Om flingorna förstås!

Främlingen: Jo tack. De smakade...

Vera: Jag visste det! Jag visste att du skulle tycka om dem!
Tror du inte att han också... att pojken menar jag...

Främlingen: Ja?

Vera: ...att han också skulle ha tyckt om de här flingorna?
Tror du inte?

Tomas: Sluta nu, Vera!

Vera: Ta en tugga till!

(Främlingen kan inte svälja)

Vera: Tror du inte?

Tomas: Det räcker.

(Filen rinner ur munnen på främlingen. Veras besvikelse. Hon torkar honom hårdhänt.)

Vera: Kan du inte äta mänska?

Tomas: Han är utmattad.

Vera: Hörde du inte vad jag sa? Kan du inte äta?

Främlingen: Jag...

Vera: Ja?

Främlingen: Jag kan inte...

Vera: Jaså minsann!

Tomas: Sätt dig Vera!

Vera: Men pojken kunde. Han kunde minsann äta han!

Tomas: Vera!

Vera: Han åt för två! En sån verkligen! sån stilig ung man. Han var kraft...

Främlingen: Ja.

Vera: Jaså, det säger du! Att han var... vad då för nåt?

Främlingen: Kraftig.

Vera: Kraftfull! Han var kraft-full. Inte kraft-ig.

Främlingen: Nej.

Vera: Varför sa du kraftig då? Om du inte menade det?

Främlingen: Jag...

Vera: Men ta lite kaffe för all del. Gör det!

(tar främlingens kaffekopp och trycker den mot hans mun)

Vera: Och berätta mer om vad ni gjorde på regementet! Gör det! Berätta för oss bara!

Om du har något att berätta! Har du det? Har du något att berätta?!

Har du det?

Tomas: Det räcker, Vera. Han är väl en främling bara. Låt honom vara!

Vera: Han sa att han kände min son. Jag vill veta om han ljuger.

Tomas: Det spelar ingen roll. Vi ger honom mat och husrum en tid. Sen går han sin väg.

Främlingen: Jag vet i alla fall vad han heter!

Tomas: Nej!

Vera: Vad säger han?

Tomas: Ingenting!

Främlingen: Jag vet vad han heter. Eran... pojke. Vad han heter.

Vera: Du vet ingenting.

Främlingen: Jag vet.

Tomas: Nej! Det får du inte!

Vera: Vad säger han?

Tomas: Ingenting!

Främlingen: Jag säger det! Jag säger det!

Tomas: Nej!

Vera: Vaddå?

Främlingen: Att han heter... eran pojke... Ben! Han heter Ben!

(Frysning. Vera springer ut. Skriket kommer bakom scenen. Tomas ger främlingen en örfil)

Tomas: Se nu vad du ställt till med!

(Tomas ut. Svart.)

Scen 6 a

(Om kvällen i tamburen. Vera och Tomas in i ytterkläder. Vera tar Tomas rock.)

Vera: Börja du så länge.

(Vera ut)

Scen 6 b

(I vardagsrummet som är mörkt. Tomas tänds ljus. Där står främlingen.)

Främlingen: Hur är det med henne?

Jag ger mig av i morgon bitti.

Tomas: I gryningen.

Främlingen: Ja.

Tomas: Vi tog en promenad. Ner till ån.
Hon mår bra av det.

Jag vet precis vad hon mår bra av och vad hon inte mår bra av.

Nu är hon trött.

(Vera kommer in med bricka)

Vera: Jag hörde att ni var härinne.

Främlingen: Förlåt mig!

Vera: Jag är trött. Jag tänkte gå och lägga mig.

Tomas: Men kaffet?

Vera: Det är till er.

Tomas: Till mig och... han?

Vera: Jag orkar inte vara uppe längre.

Främlingen: Du måste förlåta mig!

Vera: Jaså, jaha.

Tomas: Så det blir ingen... stund nu då?

Vera: Inte i kväll.

Tomas: Ska jag ta brickan?

Vera: Nej, sätt dig du!

(Tomas placerar sig, som Vera kvällen innan, vänd mot porträttet av Ben)

Vera: Det är rätt. Tänk på pojken åt mig, är du snäll. Ikväll ska jag vila. Här är ditt kaffe! Jag har hållt upp.

Tomas: Jaha...

Vera: Ávi! Ditt kaffe! Det står här.
Jaså inte! Nej då så... Godnatt mina herrar!

Tomas: Men Vera...

Vera: Förlåt.

Tomas: Sov gott nu bara.

Vera: Ja. Det ska jag.

Främlingen: VERA!

(ner på knä)

Förlåt.

Vera: Tar du hand om det här?

Tomas: Det är klart.

Vera: Tack!
Tack min vän!

(Vera ut)

Scen 6 c

Tomas: Ert kaffe kallnar.

Främlingen: Ja.

Tomas: Ni sitter bra där?
Ni är underlig. Vet ni det?

Och ändå kände ni till vår son. Pojken. Vem han var.

Det är länge sen nu. Nio år, fem månader och nitton dagar. Var ni med när...? Nej! Jag vill inte veta. Säg inget! Vi pratar om nåt annat.

Främlingen: Om vad då?

Tomas: Ja, vad talar främlingar med varann om?

Främlingen: Vet inte.

(Tomas gnolar falskt på Marschlek)

Främlingen: Sagor?

Tomas: Va?

Ja, ja. Sagor. Det är klart.

(Främlingen sätter sig vid Tomas)

Det var en gång...

Det var en gång en sommar... som... Nä!

Jag är inget bra på det där.

Främlingen: Vad då?

Tomas: Sagor.

Främlingen: Nej.

Tomas: Det är Vera som...

Främlingen: Ja.

Tomas: Jag vet inte var hon får allting ifrån. Det bara rinner ur henne. Spritter liksom. Om vi är ute och går... Hon kan hitta på saker om grus så det blir levande. Och skavsår. Och hundbajs.

Främlingen: Ja. Jag vet.

Tomas: Vet ni, en gång lurade hon i lillpojken att maskarna i jorden... att de var blinda. Blinda ormbebisar. Ja, just det! Som gått vilse.

Främlingen: Ja.

Tomas: Men eftersom de inte hade fått nån mun ännu... för de var inte färdiga... kunde de inte...

Främlingen: Ropa.

Tomas: Nej, de kunde inte ropa på mamma och pappa. Och därför var de dömda att leva ensamma, i evigheters... Den sagan tyckte pojken inte om.

Främlingen: Nej.

Den tyckte han inte om.

Tomas: Hur mycket vet ni om vår son egentligen?

(Främlingen tar kaffekoppen, läppjar)

Främlingen: Berätta först om Vera! Jag vill så gärna höra. Kommer du ihåg nån annan saga? Utom den där.

Tomas: Nej, jag vet inte. Det var den jag kom att tänka på bara. Han grät över alla små maskar. Och när det regnade och de kom upp och låg överallt på marken... Han sprang omkring med dem... Ropade efter deras mammor och pappor. "Pappa Orm! Kom till barnen! Kom till lilla barnen, mamma Orm!" Vera hittade på något, att maskarna växte upp och fick ögon sen och kunde hitta hem. Men det hjälpte inte. Han var utom sig. Utom sig.

Främlingen: Maskarna var så nakna.

(De tar sina kaffekoppar, dricker ur det sista)

Tomas: Vill ni ha mer?

Främlingen: Nej tack! Men det var gott. Ja, kanske några droppar då.

Tomas: Annars var det hon som kunde. Hon och pojken. Hon kunde få honom till vad som helst. När han cyklade utan stödhjul. Och hoppade från femman.

Främlingen: Tian.

Tomas: Nej!

Främlingen: Jo. Från tian.

Tomas: Det menar ni inte! Tian! Det är inte sant!

Främlingen: Fråga Vera.

Tomas: Han hoppade från tian. Så högt! Det lilla livet.

Ni förstår inte hur bra vi hade det.
Ni förstår inte.

Främlingen: Han bredde gärna dina smörgåsar.

Tomas: Jag behövde inte ens be honom.

Främlingen: Och smöret bredde han så jämt och fint.

Tomas: Det var nästan synd att lägga på osten. Så jämt och fint var det.

Främlingen: Och då log du och lyfte upp honom i ditt knä.

Tomas: Ja.

Främlingen: Och matade honom med drottning sylt. Med sked direkt ur burken. Fast bara när Vera inte såg på.

Tomas: Skulle han ha berättat det för er?
Skulle... pojken ha kommit ihåg det?
Att jag... Det var ju mest Vera som...

Främlingen: Ja?

Tomas: Vera och... han, pojken.

Främlingen: Nej. Du också. Du och pojken.

Tomas: Ibland. Ja. Det hände. När han var liten. Att vi hade stunder. När han la sina armar om min hals. Jag var inget bra på sånt där.

Främlingen: Han tyckte om drottning sylten.

Tomas: Ja, visst gjorde han!

Främlingen: Och han tyckte om knapparna i din skjorta. En lejongul sidenskjorta som du fått i present...

Tomas: Guldknappar.

Främlingen: Som kungakronor såg de ut. Små kungakronor med treklöver på.

Tomas: Ja! Knappen han svalde! Jag vet inte hur han lirkade loss den. Svalde den hel och hållen. Hur vet ni det? Det var hemskt! Jag tror jag fick skjortan... att jag fick den av mamma när jag fyllde 40 och att han sa... att det gör inget pappa, för nu får kungen och drottningen vara tillsammans. Han hade bara lite ont i halsen men jag tycker inte om att ni vet allt det här!

Jag tycker inte om det. Jag gillar det inte alls. Ni vet en massa saker. Ni talar som om ni... Som om ni inte satt här. Som om ni.

Jag vill veta vem ni är. Jag vill veta varför ni har kommit hit. Framför allt. Vill jag veta det. Varför ni har kommit.

Främlingen: Så vi har kommit dithän?

Tomas: Ja.

Scen 6 d

Främlingen: Jag kan berätta en saga!

Tomas: Nej! Inga mer sagor.

Främlingen: Då vet jag inte. Var ska jag börja?

Tomas: Börja! Det är väl bara att börja!

Främlingen: Då börjar jag. Med lägerelden.

Tomas: Lägerelden?

Främlingen: Ja. Och hur det berättades.

Tomas: När då?

Främlingen: Om nätterna.

Tomas: Ni ska berätta nu då?

Främlingen: Ja.

Tomas: Om hur ni lärde känna honom?

Främlingen: Hur det var.
Vi var i den där dalen...

Tomas: Vad hette den? Vad hette dalen?

Främlingen: Dalen? Jag vet inte. Vi kallade den... Dalen bara.

Tomas: Dalen?

Främlingen: Den stora dalen.

Tomas: Ja.
Han skrev något om...

Främlingen: Lägret låg nedanför ett bergsmassiv.

Tomas: Jaså, ja...

Främlingen: Vi var 48 man. Vårt uppdrag...

Tomas: Ja?

Främlingen: Vi bevakade området och rapporterade till ledningen. Ledningen fanns... befann sig två mil söderut.

Tomas: 48 man...

Främlingen: Vi var så unga.

Tomas: Han var bara...

Främlingen: Vi borde haft äldre befäl med oss. Med erfarenhet. 48 snorungar! Jag var... Han var där. Eran son.

Tomas: Så det var där ni träffades. I den stora dalen.
Fortsätt!

Främlingen: Om kvällarna tände vi lägereldar och satt och värmdes oss och väntade på att något skulle hända.

Att någon skulle kliva ut ur mörkret. Att ett skott skulle brinna av någonstans. Men ingenting hände, mer än att dagarna gick. Och nätterna. Vecka efter vecka.

Tomas: Det måste ha varit svårt. Han som inte har nåt tålamod.

Främlingen: En natt började någon vid elden berätta - Ricardo! - om vad han trodde fanns däruppe i bergen. Ricardo hette han.

Tomas: Vem var det?

Främlingen: En av de våra. Han kom norrifrån, från...

Tomas: Strunt i det!

Främlingen: "Däruppe i bergen," sa han, "håller Folket med de vassa knivarna till".

Ja, jag vet! Det där skrattade vi också åt. Folket med de vassa knivarna! "Och hur skulle de se ut?", frågade vi. "Har de benpipor i näsan, eller?"

Tomas: Vad har det här med pojken att göra?

Främlingen: Det där folket! "De är fria," sa han. "Men de stjälar vår mat när vi vänder ryggen till. De bär kniv och lever i grottor. Ser ni dem inte?" Och så pekade han mot berget ovanför. Men vi såg inget. Fast det var månljus. Berget var svart och dimmigt. Det gjorde oss bara nedstämda.

(Vera dyker upp i mörkret och ställer sig att lyssna utan att bli sedd)

Främlingen: Natten därpå var han borta.

Tomas: Vår son?

Främlingen: Ricardo. Vi genomsökte hela lägret. Vårt befäl skickade ut en grupp om fem man att leta efter

honom. I beckmörkret. De kom aldrig tillbaka.

Tomas: Kom de aldrig tillbaka?

Främlingen: Nej. Men det gjorde han.

Tomas: Vem då?

Främlingen: Dagen därpå var han där igen. Mitt ibland oss. Han sa att han gått vilse. Det var hans enda förklaring. Men ingen trodde honom. Han hade förändrats. Han såg ut som vanligt, gick och rörde sig som vanligt, och ändå var han en annan.

Tomas: En annan?

Främlingen: Det gick inte att sätta fingret på det.

Tomas: Men vad hade han...?

Främlingen: Och sen började saker hända.

Tomas: Ja? Vad hände då?

Främlingen: Mat försvann. Och nåt... utrustning. Och andra. Några kom tillbaka. Jag också.

Tomas: Vad då?

Främlingen: Han. Sonen. Det sa vi vid lägerelden att nu är han också. En av dem! Så sa vi.

Tomas: Det där vet jag inte...

Främlingen: Linjen... bröts. Inga rapporter till ledningen. Befälet.

Tomas: Vad talar ni om?

Främlingen: Nån skar halsen av... Han låg... Han var död.

Tomas: Befälet?

Främlingen: Vapenförrådet... Vi väntar! Förstärkning men... som om

vi inte finns. Jag undrar om vi finns!

Tomas: Om ni finns? Ni yrar! Jag måste hjälpa er i säng.

Främlingen: Sen kom smällen. Den där natten.

Tomas: Nej!

Främlingen: Granaten!

(Främlingen gör ett ljud som påminner om en explosion)

Främlingen: Två! Jag... han! Och Ricardo. En kropp.
Söndersprängd. *(gör splatterljud)* De hittade
dödsbrickan. Det var... hans.

Tomas: Pojkens! Men tig nån gång!

Främlingen: Sen var det väl det de pratade om vid lägerelden.
Vem det kunde ha varit. Som sprängdes till döds.
Om det inte hade varit för dödsbrickan. Det kunde
ju lika gärna. Ha varit Ricardo.

(Tomas ställer sig upp)

Främlingen: Att det var Ricardo som var död. Och att er son...
att det var han som. Att han gjorde det. Det var
han som gjorde det.

(Tomas griper främlingen och skakar honom som en docka)

Tomas: Hur vågar ni! Smutsar ni ner hans minne? Satans
jävla...!

(kastar främlingen ifrån sig, håller för öronen)

Främlingen: ...och att han flydde upp i bergen och var där. Med
det där folket. Och stannade där i många... i fle...
många år. Länge. Gömde sig. Och blev sjuk.
Jag är så sjuk...

Tomas: Nej. Det är inte sant.

(börjar undersöka främlingen)

Det får inte vara du.

(slår främlingen löst, sen med knytnävar och sparkar)

Det är inte du! Fattar du det! DET ÄR! INTE DU!

Främlingen: Förlåt!

Tomas: INTE! INTE! INTE! DU!

Främlingen: Pappa! Förlåt mig!

Tomas: NEJ! Jag står inte ut! Jag står inte ut!

(springer ut)

Scen 6 e

(Tystnad. Främlingen ligger kvar. Vera kommer fram ur skuggan, sätter sig lugnt någonstans i närheten, sjunger stilla tills främlingen ligger alldeles stilla.)

Vera: Nu i ro slumra in,
i bädden så fin,
som blomman på äng,
i en gungande säng.
Och guds änglar de små,
breda vingarna ut,
och för barnen i ro,
tills natten är slut.

(Svart)

Dag tre

Scen 7

(I köket. Vera målar väggarna. Tomas in.)

Tomas: Har han gett sig av?
Vad har hänt?

Vera: Jag målar.

Tomas: Har du sett Ávi?

Vera: Va?

Tomas: Ávi? Har du sett honom?

Vera: Ávi?
Han är borta.

Tomas: Ska jag sätta på kaffe?

Vera: Jag tyckte inte om honom.

Tomas: Han sa inget innan han gick?

Vera: Rött blir väl fint?

Tomas: Det blir säkert bra. Lite mörkt kanske. Tror du han kommer tillbaka?

Vera: Nej. Det är just det!

Tomas: Det var nåt jag glömde. Jag hade velat säga honom...

Vera: Det kan inte hjälpas.
Du har kanske rätt. Det blir nog för mörkt.

Tomas: Jag somnade. Jag trodde inte jag skulle kunna somna, och så somnade jag. Och nu är han borta.

Vera: Du gav honom vad han tålde.

Tomas: Hur såg han ut?

Vera: Bra tilltygad.

Tomas: Men sa han inget?

Vera: Men kära du! Hur skulle han kunna göra det?

Tomas: Vad då?

Vera: Hur skulle han kunna säga något?

Tomas: Innan han gick, menar jag. Sa han inget innan han gick?

Vera: Innan han gick? Vad då gick?

Tomas: Men du sa ju att han gick.

Vera: Nej.

Tomas: Men jag hörde att du sa att han gick.

Vera: Då måste du ha hört fel.
Man kan höra fel ibland.

Tomas: Men om han inte gick...

Vera: Lögner! Sagor alltihopa! Det är slut med det nu.

Tomas: ...då är han ju kvar!
Är han kvar?
Varför svarar du inte?

Vera: Svvara och svvara! Måste man alltid svvara? Jag vet faktiskt inte vad jag ska svvara. Men om du absolut vill veta så ligger han därinne.

Tomas: Ligger han... Men då är han ju kvar!

Vera: Vänta!

(Tomas ut. Vera efter)

Scen 8

(I ett tomrum. Främlingen är borta. Där står istället en svart plastsäck med något i. Tomas ser på säcken, undersöker den varsamt, knyter ihop den.)

Tomas: Jag slog ihjäl honom.

Vera: Nej, så var det inte.

Tomas: Men jag slog honom. Jag slog honom så hårt.

Vera: Men inte så hårt. Han hade klarat det.

Tomas: Men vad var det då? Var det du?

Vera: Nej.
Det var medlet.

Tomas: Va?

Vera: Medlet!

Tomas: Ett medel?

Vera: Ett starkt medel.

Tomas: Ett starkt... Hur starkt?

Vera: Nåt man dör av.
Jag tyckte inte om honom.

Tomas: Han skulle ge sig av. Idag. I gryningen.

Vera: Såna där vet man aldrig när man blir av med.
Har jag gjort nåt dumt?

Tomas: Nej.

Vera: Jo, jag hör det på dig! Jag har gjort nåt dumt! Jag hör att jag har gjort nåt dumt!

Tomas: Nej, du har inte gjort nåt dumt.

Vera: ÅH HERREGUD! VAD HAR JAG GJORT!? JAG HAR GJORT NÅT

DUMT! VAD HAR JAG GJORT!?

Tomas: Lugna dig, Vera! Lugna dig! Du har inte gjort nåt dumt! Du har inte det!

Vera: Har jag inte det? Har jag inte gjort nåt dumt?

Tomas: Nej.

Vera: Men det måste ha varit dumt i alla fall. Det var så äckligt! Det var äckligt! Jag högg och jag tänkte inte på det! Tunga äckliga saker! I säcken! Bra! Bort! Finns inte mer! Få bort honom! Bort bara! Borta! Han är borta! Visst är han borta? Visst är han? Visst är han borta? Ja. Han är borta. Vad skönt! Han är inte... Vad skönt att han är borta! Åh, vad skönt!

Så var det. Jag städade. Det blev så fint. Visst är det fint? Jag torkade torrt och rent överallt. Åh, vad skönt!

Kan du förstå det?

Kan du det?

Tomas!

Tomas: Ja?

Vera: Jag kan till och med säga hans namn.

Tomas: Kan du?

Vera: Ja.

Tomas: Vad då?

Vera: Hans namn.

Tomas: Hans namn?
Kan du säga hans namn?
Vad hette han då?

Vera: Vem då?

Tomas: Vår son. Vad hette han?

Vera: Han hette Ben.

Tomas: Ja, så var det.

SLUT